

Про зміни, які сталися у земельному законодавстві

(Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 30.05.2012 № 01-06/742/2012)

Верховною Радою України у 2011 році прийнято низку законодавчих актів, якими внесено зміни і доповнення до норм земельного законодавства України. У зв'язку з цим вважаємо за необхідне довести до відома господарських судів таке.

1. Верховною Радою України прийнято Закони України:

1.1. "Про мораторій на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення в містах та інших населених пунктах" від 17.03.2011 № 3159-VI (набрав чинності 13.04.2011), яким, зокрема, введено мораторій строком на п'ять років на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення незалежно від форми власності в містах та інших населених пунктах, а саме: земельних ділянок зелених зон і зелених насаджень; земельних ділянок об'єктів фізичної культури і спорту;

1.2. "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" від 17.02.2011 № 3041-VI (набрав чинності 25.03.2011), яким визначено організаційні та правові засади встановлення та дотримання правового режиму земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів з метою забезпечення їх безперебійного функціонування, раціонального використання земель у межах встановлених охоронних зон, режиму ведення господарської та іншої діяльності, охорони довкілля та екологічної безпеки, а також безпечної життєдіяльності та захисту населення, господарських об'єктів від впливу можливих аварій (аварійних ситуацій);

1.3. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель" від 23.02.2012 № 4444-VI (набрав чинності 21.03.2012), яким приписи чинних законодавчих актів узгоджено із завданнями, визначеними для Держсільгоспінспекції та її територіальних органів Указами Президента України "Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади" від 09.12.2010 № 1085/2010 та "Про Державну інспекцію сільського господарства України" від 13.04.2001 № 459/2011 в частині здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.

Цим Законом внесено, зокрема, такі зміни:

- до Земельного кодексу України:

Попередня редакція Кодексу

Чинна редакція Кодексу

пункт "г" частини першої статті 15

"г) здійснення землеустрою, моніторингу земель і державного

пункт "г" частини першої статті 15

"г) здійснення землеустрою і державного контролю за його

контролю за використанням та охороною земель"

проведенням, моніторингу земель відповідно до закону"

частина перша статті 188

частина перша статті 188

"1. Державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється уповноваженими органами виконавчої влади по земельних ресурсах, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель - спеціально уповноваженими органами з питань екології та природних ресурсів"

"1. Державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснюється відповідно до закону";

- до Закону України "Про землеустрій":

Попередня редакція Закону

Чинна редакція Закону

стаття 60

стаття 60

"Державний контроль за проведенням землеустрою, виконанням запроектованих заходів із землеустрою і дотриманням вимог, встановлених цим Законом, законами України та іншими нормативно-правовими актами при розробці документації із землеустрою, здійснюється уповноваженими органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів"

"Державний контроль за проведенням землеустрою, виконанням запроектованих заходів із землеустрою і дотриманням вимог, встановлених цим Законом, законами України та іншими нормативно-правовими актами при розробці документації із землеустрою, здійснюється уповноваженими органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів, центральними органами виконавчої влади, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель відповідно до повноважень, визначених законом"

пункт "в" частини першої статті 14

пункт "в" частини першої статті 14

"в) здійснення землеустрою і державного контролю за використанням та охороною земель"

"в) здійснення землеустрою і державного контролю за його проведенням";

- до Закону України "Про охорону земель":

Попередня редакція Закону

Чинна редакція Закону

абзац четвертий статті 16

виключено

"здійснення державного контролю за використанням та охороною земель"

абзац сьомий статті 16

"здійснення контролю за розмірами та порядком визначення втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, пов'язаних з вилученням (викупом) земельних ділянок"

виключено

доповнено

стаття 18¹

"Стаття 18¹. Повноваження центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, у галузі охорони земель

Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, у галузі охорони земель, здійснює державний контроль за використанням та охороною земель відповідно до закону"

назва статті 17

"Стаття 17. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у галузі охорони земель"

назва статті 17

"Стаття 17. Повноваження центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у галузі охорони земель"

абзац перший статті 17

"До повноважень центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у галузі охорони земель належать"

абзац перший статті 17

"До повноважень центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних

ресурсів, у галузі охорони земель, належать"

абзац третій статті 17

"здійснення державного контролю за використанням та охороною земель"

абзац третій статті 17

"здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства України про охорону земель"

стаття 19

"Стаття 19. Державний контроль за використанням та охороною земель

Державний контроль за використанням та охороною земель здійснює центральний орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель - центральний орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Порядок здійснення державного контролю за використанням та охороною земель встановлюється законом.

Центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики проводить моніторинг родючості ґрунтів та агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення"

стаття 19

"Стаття 19. Державний контроль за використанням та охороною земель

Державний контроль за використанням та охороною земель здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі.

Державний контроль за додержанням вимог законодавства про охорону земель здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Порядок здійснення державного контролю за використанням та охороною земель встановлюється законом.

Центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики проводить моніторинг родючості ґрунтів та агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення";

- до Закону України "Про державний контроль за використанням та охороною земель":

Попередня редакція Закону

Чинна редакція Закону

частина перша статті 9

"Державний контроль за

виключено

використанням та охороною земель у системі центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів здійснює Державна інспекція з контролю за використанням та охороною земель і її територіальні органи"

частина друга статті 9

виключено

"Державний контроль за додержанням вимог законодавства про охорону земель у системі центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів здійснює Державна екологічна інспекція та її територіальні органи"

частина третя статті 9

виключено

"Моніторинг ґрунтів у системі центрального органу виконавчої влади з питань аграрної політики проводить Державна служба охорони родючості ґрунтів та її територіальні органи"

стаття 5

стаття 5

"Стаття 5. Спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель Державний контроль за використанням та охороною земель здійснює спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

"Стаття 5. Органи, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель, проведення моніторингу родючості ґрунтів

Державний контроль за додержанням законодавства про охорону земель здійснює спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі.

Моніторинг родючості ґрунтів проводить спеціально уповноважений

Державний контроль за дотриманням вимог законодавства України про охорону земель здійснює

орган виконавчої влади з питань аграрної політики"

центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Моніторинг родючості ґрунтів земель сільськогосподарського призначення та агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення проводить центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики";

назва та абзац перший статті 6

"Стаття 6. Повноваження спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель

До повноважень спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель належать"

назва та абзац перший статті 6

"Стаття 6. Повноваження центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі

До повноважень центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, належать"

назва, абзац перший та пункт "а" статті 7

"Стаття 7. Повноваження спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у сфері державного контролю за додержанням вимог законодавства України про охорону земель

До повноважень спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у сфері державного контролю за додержанням вимог законодавства

назва, абзац перший та пункт "а" статті 7

"Стаття 7. Повноваження центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

До повноважень центрального органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної

України про охорону земель належать:

а) здійснення державного контролю за додержанням вимог законодавства України про охорону земель у частині"

політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, належать:

а) здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства України про охорону земель у частині"

абзац перший статті 8

"До повноважень спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань аграрної політики при проведенні моніторингу родючості ґрунтів належать"

абзац перший статті 8

"До повноважень спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань аграрної політики при проведенні моніторингу родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення належать";

- до Закону України "Про мораторій на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення в містах та інших населених пунктах":

Попередня редакція Закону

Чинна редакція Закону

стаття 3

"Стаття 3. Контроль за дотриманням мораторію на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення

Контроль за дотриманням мораторію на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення незалежно від форми власності в містах та інших населених пунктах і заборонаю ліквідації та руйнування об'єктів стаціонарної рекреації, розташованих на земельних ділянках, визначених статтею 1 цього Закону, крім випадків, пов'язаних з ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, здійснюється органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади та центральними

стаття 3

"Стаття 3. Контроль за дотриманням мораторію на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення

Контроль за дотриманням мораторію на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення незалежно від форми власності в містах та інших населених пунктах і заборонаю ліквідації та руйнування об'єктів стаціонарної рекреації, розташованих на земельних ділянках, визначених статтею 1 цього Закону, крім випадків, пов'язаних з ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, здійснюється органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади та центральними

<p>органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів, житлово-комунального господарства, екології та природних ресурсів у межах їх повноважень, визначених законом"</p>	<p>органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів, житлово-комунального господарства, екології та природних ресурсів, органами, які здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель у межах їх повноважень, визначених законом";</p>
---	---

<p>- до Закону України "Про Державний земельний кадастр": Попередня редакція Закону</p>	<p>Чинна редакція Закону</p>
---	------------------------------

<p>абзац шостий частини першої статті 38 "Доступ до Державного земельного кадастру надається банкам та особам, які отримали ліцензії на проведення робіт із землеустрою, землеоціночних робіт та земельних торгів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України"</p>	<p>абзац шостий частини першої статті 38 "Доступ до Державного земельного кадастру надається банкам, центральному органу виконавчої влади, який здійснює державний контроль за використанням та охороною земель, та особам, які отримали ліцензії на проведення робіт із землеустрою, землеоціночних робіт та земельних торгів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України"</p>
---	--

<p>підпункт "б" у підпункті 1 пункту 5 розділу VII "Прикінцеві та перехідні положення" "б) статтю 221 після цифр "53"⁵ доповнити цифрами "53"⁶</p>	<p>підпункт "б" у підпункті 1 пункту 5 розділу VII "Прикінцеві та перехідні положення" "б) у статті 238¹ цифри "52 - 53"⁵ замінити цифрами "52 - 53"⁶</p>
--	--

<p>підпункт "в" у підпункті 1 пункту 5 розділу VII "Прикінцеві та перехідні положення" "в) абзац другий пункту 1 частини</p>	<p>Виключено;</p>
--	-------------------

першої статті 255 після цифр "51"² доповнити цифрами "53"⁶

1.4. "Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо скорочення строку відведення земельних ділянок для містобудівних потреб" від 22.12.2011 № 4215-VI (набрав чинності 13.01.2012), який прийнято з метою, зокрема, забезпечення реалізації Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" від 17.02.2011 № 3038-VI та скорочення строку відведення земельних ділянок для містобудівних потреб Верховною Радою України.

Цим Законом внесено такі зміни до Земельного кодексу України:
 Попередня редакція Кодексу

Чинна редакція Кодексу

стаття 39

"Стаття 39. Використання земель житлової та громадської забудови

Використання земель житлової та громадської забудови здійснюється відповідно до генерального плану населеного пункту, іншої містобудівної документації, плану земельного господарського устрою з дотриманням будівельних норм, державних стандартів і норм, регіональних та місцевих правил забудови"

стаття 39

"Стаття 39. Використання земель житлової та громадської забудови

Використання земель житлової та громадської забудови здійснюється відповідно до генерального плану населеного пункту, іншої містобудівної документації, плану земельного господарського устрою з дотриманням будівельних норм, державних стандартів і норм"

частина четверта статті 42

"4. Розміри та конфігурація земельних ділянок, на яких розташовані багатоквартирні жилі будинки, а також належні до них будівлі, споруди та прибудинкові території, визначаються на підставі проектів розподілу території кварталу, мікрорайону та відповідної землевпорядної документації"

частина четверта статті 42

"4. Розміри та конфігурація земельних ділянок, на яких розташовані багатоквартирні жилі будинки, а також належні до них будівлі, споруди та прибудинкові території, визначаються на підставі відповідної землевпорядної документації"

частина перша статті 159

"1. Земельні спори розглядаються органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів та органами місцевого самоврядування на підставі заяви однієї із сторін у місячний термін з дня подання заяви"

частина перша статті 159

"1. Земельні спори розглядаються органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів та органами місцевого самоврядування на підставі заяви однієї із сторін у тижневий строк з дня подання заяви"

частина п'ята статті 159

"5. Рішення передається сторонам у 5-денний термін з часу його прийняття"

частина п'ята статті 159

"5. Рішення передається сторонам у триденний строк з дня його прийняття";

1.5. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення контролю за укладенням договорів застави та іпотеки земельних ділянок та прав на них" від 20.12.2011 № 4188-VI (набрав чинності 13.01.2012), яким з метою унеможливити зловживання при здійсненні фінансових операцій пов'язаних із земельними ресурсами (наприклад, у банківському секторі:

передача у заставу позичальниками земельних ділянок, які не наділені правом власності та (або) користування на них; оформлення кредиту на земельну ділянку якої не існує в натурі (на місцевості), внесено зміни до Земельного кодексу України та Закону України "Про іпотеку", згідно з якими передачу земельної ділянки у заставу (або права на неї) здійснювати за умови присвоєння цій земельній ділянці кадастрового номеру. Відповідно, однією з істотних умов іпотечного договору при іпотеці земельної ділянки став її кадастровий номер.

Цим Законом внесено такі зміни:

- до Земельного кодексу України:

Попередня редакція Кодексу

Чинна редакція Кодексу

доповнено

абзац другий частини першої статті 133

"Земельна ділянка або право на неї може бути передано у заставу лише за умови присвоєння земельній ділянці кадастрового номера в порядку, визначеному законом";

- до Закону України "Про іпотеку":

Попередня редакція Закону

Чинна редакція Закону

пункт 3 частини першої статті 18

"3) опис предмета іпотеки, достатній для його ідентифікації, та/або його реєстраційні дані. При іпотеці земельної ділянки має зазначатися її цільове призначення"

пункт 3 частини першої статті 18

"3) опис предмета іпотеки, достатній для його ідентифікації, та/або його реєстраційні дані, у тому числі кадастровий номер. У разі іпотеки земельної ділянки має зазначатися її цільове призначення";

1.6. "Про внесення змін до розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України щодо заборони на відчуження та зміну цільового призначення земель сільськогосподарського призначення" від 20.12.2011 № 4174-VI (набрав чинності 30.12.2011), яким у зв'язку з тим, що багато норм Закону України "Про Державний земельний кадастр" та нової редакції Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" набирають чинності у 2013 році (окрім того, у проекті Закону України "Про ринок земель" (реєстраційний № 9001-д від 07.12.2001), прийнятому у першому читанні, передбачено, що він набиратиме чинності (за винятком деяких норм) з 01.01.2013), продовжено дію мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення до 01.01.2013.

Цим Законом внесено такі зміни до Земельного кодексу України:

Попередня редакція Кодексу

Чинна редакція Кодексу

пункт 14 розділу X "Перехідні положення"

"14. До набрання чинності

пункт 14 розділу X "Перехідні положення"

"14. До 1 січня 2013 року

законами України про державний земельний кадастр та про ринок земель, але не раніше 1 січня 2012 року, забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств"

забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств"

абзац перший пункту 15 розділу X "Перехідні положення"

абзац перший пункту 15 розділу X "Перехідні положення"

"15. До набрання чинності законами України про державний земельний кадастр та про ринок земель, але не раніше 1 січня 2012 року, не допускається"

"15. До 1 січня 2013 року не допускається"

абзац другий підпункту "б" абзацу другого пункту 15 розділу X "Перехідні положення"

абзац другий підпункту "б" абзацу другого пункту 15 розділу X "Перехідні положення"

"Купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок і зміна цільового призначення (використання) земельних ділянок, які перебувають у власності громадян та юридичних осіб для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, земельних ділянок, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) для ведення особистого селянського господарства, а також земельних часток (паїв), крім передачі їх у спадщину, обміну земельної ділянки на іншу земельну ділянку відповідно до закону та вилучення (викупу) земельних ділянок для суспільних потреб"

"Купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв), визначених підпунктами "а" та "б" цього пункту, запроваджується за умови набрання чинності законом про ринок земель, але не раніше 1 січня 2013 року, в порядку, визначеному цим Законом";

1.7. "Про внесення змін до Водного і Земельного кодексів України щодо прибережних захисних смуг" від 02.12.2010 № 2740-VI (набрав чинності 01.01.2011), яким внесено зміни і доповнення до положень Земельного та Водного кодексів України, які регулюють правовий режим функціонування прибережних захисних смуг уздовж морів та навколо морських заток і лиманів, а також встановлюють обмеження господарської діяльності на земельних ділянках, що виділяються під зазначені прибережні захисні смуги; узгоджено положення цих кодексів, якими визначається розмір (ширина) прибережних захисних смуг уздовж морів та навколо морських заток і лиманів, встановлено заборону будівництва у пляжних зон будь-яких споруд, за виключенням

гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, регламентується ширина пляжної зони (не менше 100 метрів), визначаються території, які входять до її складу, вимоги щодо користування пляжною зоною тощо.

Цим Законом внесено такі зміни:

- до Земельного кодексу України:

Попередня редакція Кодексу

Чинна редакція Кодексу

частина третя статті 60

"3. Розмір та межі прибережної захисної смуги уздовж морів та навколо морських заток і лиманів встановлюються за проектами землеустрою, а в межах населених пунктів - з урахуванням містобудівної документації"

частина третя статті 60

"3. Уздовж морів та навколо морських заток і лиманів встановлюється прибережна захисна смуга шириною не менше двох кілометрів від урізу води.

Прибережні захисні смуги встановлюються за окремими проектами землеустрою.

Межі встановлених прибережних захисних смуг і пляжних зон зазначаються в документації з землеустрою, кадастрових планах земельних ділянок, а також у містобудівній документації.

Прибережні захисні смуги встановлюються на земельних ділянках усіх категорій земель, крім земель морського транспорту"

доповнено

- до Водного кодексу України:

Попередня редакція Кодексу

частина третя статтю 62

"3. У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних";

Чинна редакція Кодексу

доповнено терміном

стаття 1

"пляжна зона – прилегла до урізу води частина прибережної захисної смуги уздовж морів, навколо морських заток і лиманів з режимом обмеженої господарської діяльності"

стаття 88

"Стаття 88. Прибережні захисні

стаття 88

"Стаття 88. Прибережні захисні

смуги

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм в межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Прибережні захисні смуги встановлюються по обидва береги річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:

для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менше 3 гектарів - 25 метрів;

для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 гектари - 50 метрів;

для великих річок, водосховищ на них та озер - 100 метрів.

Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

У межах існуючих населених пунктів прибережна захисна смуга встановлюється з урахуванням конкретних умов, що склалися.

Уздовж морів та навколо морських заток і лиманів виділяється прибережна захисна смуга шириною не менше двох кілометрів від урізу води"

смуги

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм в межах водоохоронних зон виділяються земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Прибережні захисні смуги встановлюються по берегах річок та навколо водойм уздовж урізу води (у меженний період) шириною:

для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менше 3 гектарів - 25 метрів;

для середніх річок, водосховищ на них та ставків площею більше 3 гектарів - 50 метрів;

для великих річок, водосховищ на них та озер - 100 метрів.

Якщо крутизна схилів перевищує три градуси, мінімальна ширина прибережної захисної смуги подвоюється.

Прибережні захисні смуги встановлюються на земельних ділянках всіх категорій земель, крім земель морського транспорту.

Землі прибережних захисних смуг перебувають у державній та комунальній власності та можуть надаватися в користування лише для цілей, визначених цим Кодексом.

У межах існуючих населених пунктів прибережна захисна смуга встановлюється з урахуванням містобудівної документації.

Прибережні захисні смуги встановлюються за окремими проектами землеустрою.

Проекти землеустрою щодо встановлення меж прибережних захисних смуг (з установленою в них

пляжною зоною) розробляються в порядку, передбаченому законом.

Уздовж морів та навколо морських заток і лиманів встановлюється прибережна захисна смуга шириною не менше двох кілометрів від урізу води.

У межах прибережної захисної смуги морів та навколо морських заток і лиманів встановлюється пляжна зона, ширина якої визначається залежно від ландшафтно-формуючої діяльності моря, але не менше 100 метрів від урізу води, що включає:

території, розташовані між лінією максимального відпливу та лінією максимального напливу хвиль, зареєстрованих під час найсильніших штормів, а також територію берега, яка періодично затоплюється хвилями;

прибережні території - складені піском, гравієм, камінням, ракушняком, осадовими породами, що сформувалися в результаті діяльності моря, інших природних чи антропогенних факторів;

скелі, інші гірські утворення.

Пляжна зона не встановлюється у межах прибережної захисної смуги морів та навколо морських заток і лиманів на земельних ділянках, віднесених до земель морського транспорту, а також на земельних ділянках, на яких розташовані військові та інші оборонні об'єкти, рибогосподарські підприємства.

Користування пляжною зоною у межах прибережної захисної смуги морів та навколо морських заток і лиманів здійснюється з дотриманням вимог щодо охорони морського середовища, прибережної захисної смуги від забруднення та засмічення і вимог санітарного законодавства.

До узбережжя морів, морських

заток і лиманів у межах пляжної зони забезпечується безперешкодний і безоплатний доступ громадян для загального водокористування, крім земельних ділянок, на яких розташовані гідротехнічні, гідрометричні та лінійні споруди, санаторії та інші лікувально-оздоровчі заклади, дитячі оздоровчі табори.

У разі надання права користування пляжною зоною користувачі зобов'язані забезпечити безперешкодний та безоплатний прохід вздовж берега моря, морської затоки чи лиману.

У межах населених пунктів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування виділяються та облаштовуються пляжні зони для безперешкодного та безоплатного користування.

На островах встановлюється режим обмеженої господарської діяльності, передбачений для прибережних захисних смуг.

Режим використання об'єктів і територій природно-заповідного фонду, розташованих у межах прибережної смуги морів та навколо морських заток і лиманів, регулюється Законом України "Про природно-заповідний фонд України"

частина перша статті 90

"1. Прибережна захисна смуга уздовж морів, морських заток і лиманів входить у зону санітарної охорони моря і може використовуватися лише для будівництва санаторіїв та інших лікувально-оздоровчих закладів, з обов'язковим централізованим водопостачанням і каналізацією"

частина перша статті 90

"1. Прибережна захисна смуга уздовж морів, морських заток і лиманів входить у зону санітарної охорони моря і може використовуватися лише для будівництва військових та інших оборонних об'єктів, об'єктів, що виробляють енергію за рахунок використання енергії вітру, сонця і хвиль, об'єктів постачання, розподілу, передачі (транспортування) енергії, а також

санаторіїв, дитячих оздоровчих таборів та інших лікувально-оздоровчих закладів з обов'язковим централізованим водопостачанням і каналізацією, гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд"

доповнено

частина третя статті 90

"3. У межах пляжної зони прибережних захисних смуг забороняється будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних";

1.8. "Про Державний земельний кадастр" від 07.07.2011 № 3613-VI (із змінами та доповненнями; набирає чинності 01.01.2013), який прийнято з метою гарантування прав власників і землекористувачів; регулювання земельних відносин та управління земельними ресурсами; організації раціонального використання та охорони земель; здійснення землеустрою; контролю за використанням та охороною земель; обліку цінності земель у складі природних ресурсів; інформаційного забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, заінтересованих фізичних та юридичних осіб; встановлення обґрунтованих розмірів плати за землю тощо.

Цим Законом установлюються правові, економічні та організаційні основи діяльності у сфері Державного земельного кадастру та вносяться зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Земельного кодексу України, Законів України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень", "Про землеустрій", "Про оренду землі", "Про розмежування земель державної та комунальної власності", "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності" та "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень".

Відповідно до абзацу першого пункту 1 розділу VII "Прикінцеві та перехідні положення" Закон України "Про Державний земельний кадастр" набирає чинності з 01.01.2013, крім пунктів 2, 3, підпунктів "а", "г", "г" підпункту 2, підпункту "б" підпункту 3, підпунктів 4, 6 пункту 5, пунктів 6 – 12 розділу VII "Прикінцеві та перехідні положення", які набирають чинності з дня, наступного за днем його опублікування (набрали чинності 07.08.2011; Закон вперше опубліковано в газеті "Голос України" 06.08.2011 № 145).

2. Водночас Кабінетом Міністрів України у 2011 році прийнято Постанову від 06.07.2011 № 715 (набрала чинності 22.07.2011), якою затверджено Порядок організації будівництва житла для військовослужбовців та членів їх сімей на земельних ділянках, що належать до земель оборони.

3. Викладене в Постанові пленуму Вищого господарського суду України "Про деякі питання практики розгляду справ у спорах, що виникають із

земельних відносин" від 17.05.2011 № 6 (із змінами і доповненнями) повинно враховуватися з огляду на зазначені зміни, які сталися в земельному законодавстві України.

4. Про викладене повідомляється у порядку інформації та для врахування у вирішенні спорів.

Голова Вищого господарського
суду України

В. Татьков